

Пацієнт при смерті. Ми його втрачаємо?

 📅 03.06.2011 (<http://litakcent.com/2011/06/03/pacijent-pry-smerti-my-joho-vtrachajemo/>) 👤 Юрій

 Винничук (<http://litakcent.com/author/jurij-vynnychuk/>) 💬 29 коментарів

 (<http://litakcent.com/2011/06/03/pacijent-pry-smerti-my-joho-vtrachajemo/#comments>) 👁 8 426

Share 50

 🐦 Tweet on twitter ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?text=Пацієнт%20при%20смерті.%20Ми%20його%20втрачаємо?)

text=Пацієнт%20при%20смерті.%20Ми%20його%20втрачаємо?

 (<http://litakcent.com/wp-content/uploads/2011/06/56.jpg>)

Юрій Винничук

російської.

Конвене виробництва, якому надають перевагу видавці, зумовлює халтуру і несмак. Уже навіть стало гарною традицією взагалі не вказувати перекладача, як то робить видавництво „Школа” у серії „Бібліотека пригод”. В одних випадках перекладач не вказаний, щоб не платити йому гонорару, а в інших – переклад зроблений комп’ютером із російської мови. Таким чином повернулася ганебна практика 1940-50-тих років, коли переклади репресованих перекладачів видавали без їх імен, або ж робили переклад з

Та „Школа” пішла ще далі. Ось вона видала збірник „Закоханий чорт”, у якому я з подивом зустрів свій переклад казки Миколи Костомарова „Дитяча могила”, причому не тільки без посилання на джерело, але й без мого імені. Виходить, що Костомаров написав її українською мовою. Та це ще не все: не вказано навіть, хто переклав Миколу Гоголя і Пантелеймона Куліша. Інші твори, які увійшли до цього збірника, теж походять з моїх готичних антологій і подаються за моєю редакцією, але джерела не вказано. Є всі підстави для судового розгляду.

Так само дотепно вчинило і видавництво „Грані-Т”, видавши антологію української літературної казки і поцупивши ті казки з моєї антології. Цього разу виявилось, що і Євген Гребінка, і Михайло Максимович теж написали свої казки українською мовою. Не вказано ні джерела, ні перекладачів.

Безліч інших видавництв, які видають книги для дітей, демонструють подивугідне невігластво. Навіть таке круте видавництво, як „Махаон”, не може собі розжитися на нормального редактора, щоб не з’являлися неоковирні переклади і чудернацькі слова, не властиві українській мові. У книзі „Єгиптологія” мене вжахнуло слово „смотритель”. У „Махаоні” не знають також, що слід писати не „чеська казка”, а „чеська”. І так само шпарять комп’ютерні переклади з російської, хоча ці твори давно перекладені українською з оригіналу. Але ж так не хочеться платити справжнім перекладачам!

На жаль, практику перекладу з російської плекає і таке потужне видавництво, як „Фоліо”. Інколи вони приємно дивують, вишукуючи давні переклади зарубіжної класики і видаючи Г. Велса, Дж. Свіфта у перекладі Миколи Іванова, Д. Дідро у перекладі Валер’яна Підмогильного, С. Цвейга у перекладі Василя Бобринського, Е. Золю в перекладі Вероніки Черняхівської. Усі ці перекладачі були репресовані.

Але раптом серед цих та інших відомих майстрів перекладу вигулькує якийсь всеїдний Д. Родієнко, для чогось перекладає уже перекладеного Соломією Павличко „Коханця леді Чаттерлей” і перекладає погано. А потім те саме проробляє з перекладеним давніше романом Ремарка „На західному фронті без змін”. І знову погано.

Але цього не досить. „Фоліо” невідомо з якої причини видає нові переклади творів Сартра, Гюнтекіна і Сент-Екзюпері. Чим тамті переклади їм не підійшли? Загадка.

Окрім робота Д. Родієнка, „Фоліо” придбало собі ще одного майстра віртуозного перекладу на невідому досі мову – В. Верховня. Цей товариш з однаковим успіхом шпарить і зі шведської, і з турецької. Розглянемо пильніше роман Стіґа Ларссона „Чоловіки, що ненавидять жінок”. Відразу скажу, що я такої літератури не читаю і увесь вилов належить філологу, колезі моєї дружини.

Оказіоналізми:

„Він відповів без загайки й одразу привітав співрозмовника” (с.3).

„За першою сваркою пішли подальші передрачки” (с.17)

„вона отримувала цілком незлецькі гроші” (с.59)

„Проблема полягала лише у тому, щоб знайти хлопця, який не був би шелепою і ще, бажано, годився б на що-небудь у ліжку” (с.392)

„кутасте лице, рідке, коротко обстрижене біле волосся” (с.96)

„Я найняв молодих хлопців з місцевого клубу нирців” (с.126)

Русизми, старослов'янізми:

- „вони зазвичай чудово ладили” (с.93), „ми з нею добре ладимо” (с. 284)
- „дівчина з досить благополучного середовища” (с.123), „Саме тому держава забезпечила тебе житлом і благополучно про тебе забула” (с.141)
- „Постарайтеся мене зрозуміти” (с.147)
- „Я видохся і зараз просто ні на що не здатен” (с.150)
- „Ти можеш отримати відстрочку” (с. 167)
- „Основу зібрання складала двадцять шість товстих папок, що містили матеріали поліцейської справи” (с.176)
- „Та він просто чокнутий” (с.225), „По-вашому, Хенрік чокнутий?” (с.232), „що ти не тільки покидьок, а й чокнутий садист” (с. 315)
- „лихопомний і дріб'язковий дідько” (с.250)
- „від молоді до стариків” (с.358), „і ми з'їздимо поспілкуватися з кількома стариками” (с.431)
- „Харієт удивляється” (с.368)
- „біблейська школа громади „Світло життя” (с.378)
- „і у вісімдесяти роки балувалася БДСМ” (с.415)
- „чи не відмічалися тоді в цих краях випадки знуцання з тварин” (с.473)
- „тому Лісбет купила в Стокгольмі парик” (с.665)
- „Книжка писалася денно і нічно в Сандхамні” (с.680)
- „Вони розсталися”, „Аніта Вангер замужем”.

Кальки:

- „що тинялася коридорами, немов безгоспа кішка” (с.48)
- „хочу влаштуватися, сходити в крамницю і розглянутися” (с.169)

Регіоналізми, полонізми. Просторіччя:

- „директор був звільнений за те, що дозволив комусь зі своїх хлопаків розтринькати півмільярда на сумнівні обладнання (с.27), „якийсь новий хлопак приїхав і топчеться в заростях” (с.236), „Дивний хлопак” (с.474)
- „Можливо, ще й тому, що колись пущіврінком ти сидів у мене на колінах” (с.104)
- „Упродовж кількох років Мікаель періодично здибувався (логічно – здибався) з Вільямом Борґом” (с.17)
- „її без упину канудило” (с.271)
- „члени клану Ванґерів дуже рано набувають манери говорити навпрост” (с.285).

Такі самі „чокнуті” переклади й решти романів Ларссона. Недалеко втекли і Маргеріт Дюрас з Юкіо Місімою. А ось підросла й нова книжка: Ю. Несбьо «Нетопир». Ну це ж треба випорпати таке давньоукраїнське слово до роману на сучасну тему! І це в той час, як існують інші, звичніші слова – кажан, лілік, нічвід... А як вам назва роману Дж. Остен «Доводи (!!!) розсудку»? Натрапивши на такі словечка, навіть не хочеться ці книги й до рук брати. Дивно, що видавництво не розуміє, куди воно котиться з таким ставленням до

української мови і до елементарного гонору українця. Не дивно, що вже пролунали заклики бойкотувати „Фоліо”. Одна львівська книгарня принаймні вже серйозно розглядає цю ідею.

Але проблема не тільки у перекладачах, а у відсутності фахового редактора. Ну, от „Клуб сімейного Дозвілля” якось вийшов із ситуації тим, що там редактором працює Галина Пагутяк. Моя дружина, філолог, яка читає усі їхні видання Агати Крісті, каже, що дуже рідко у неї трапляються якісь зауваги. Отже вихід є.

Видавець О. Красовицький виправдовується тим, що КСД має великі накладі. Це так. Але є ось видавництво „Богдан”, яке не має таких великих накладів, однак усі їхні переклади – це переклади з оригіналу. Очевидно, що видаючи переклади давньосхідної літератури, „Богдан” не надто збагатився, але ж це видавництво, як і „Фоліо” друкує ще й підручники. А це завше дуже добрі гроші. То чому б витрати на якісні переклади не компенсувати підручниками?

Колись у своїй юності я кайфував від восьмитомника Мопассана і дванадцятитомника Джека Лондона. А ще від оповідань Генрі Лоусона у перекладі Ірини Стешенко. Що то була за розкіш читати ці книги! Читати і ковтати слова та вирази, вчитися самому і мови і майстерності перекладу!

Я тепер думаю, а що ж буде, коли помруть і тих буквально кілька совісних перекладачів, які ще працюють? На що тоді перетвориться уся наша перекладацька школа? Її представлятимуть всеїдні роботи?

Юрій Винничук (<http://litakcent.com/author/jurij-vynnychuk/>)

0 Comments

Sort by

Add a comment...

[Facebook Comments Plugin](#)

БЛОГИ ([HTTP://LITAKCENT.COM/CATEGORY/BLOGS/](http://LITAKCENT.COM/CATEGORY/BLOGS/))